

Врз основа на член 27 став (1) од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ број 43/12, 145/12, 87/13, 164/13, 39/14, 43/14, 132/14, 188/14 и 10/15), министерот за здравство донесе

У П А Т С Т В О
ЗА МЕДИЦИНСКОТО ЗГРИЖУВАЊЕ ПРИ БОЛНИ СОСТОЈБИ НА
ГЛУЖДОТ И НА СТАПАЛОТО

Член 1

Со ова упатство се утврдува медицинското згрижување при болни состојби на глуждот и на стапалото .

Член 2

Начинот на медицинското згрижување при болни состојби на глуждот и на стапалото е даден во прилог, кој е составен дел на ова упатство.

Член 3

Здравствените работници и здравствените соработници ја вршат здравствената дејност на медицинското згрижување при болни состојби на глуждот и на стапалото по правило согласно ова упатство.

По исклучок од став 1 на овој член, во поединечни случаи по оценка на докторот може да се отстапи од одредбите на ова упатство, со соодветно писмено образложение за причините и потребата за отстапување и со проценка за натамошниот тек на згрижувањето, при што истото од страна на докторот соодветно се документира во писмена форма во медицинското досие на пациентот.

Член 4

Ова упатство влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 17-2635/1
27 февруари 2015 година
Скопје

МИНИСТЕР
Никола Тодоров

БОЛНИ СОСТОЈБИ НА ГЛУЖДОТ И НА СТАПАЛОТО КАЈ ВОЗРАСНИ

МЗД Упатство

24.8.2009

- Болно стапало (Антериорна метатарзалгија)
  - Стресна фрактура на метатарзални коски
  - Morton-ово заболување
  - Облитерантна артериосклероза
  - Плантарен фасцитис
  - Референци
- Следните нарушувања обично се детектираат лесно врз база на возраста, локацијата на симптомите и рендгенографијата (види 1):
    - Freiberg-ова болест.
    - Прекумерна навикларна коска (os tibiale externum).
    - Рамно стапало (pes planovalgus).
  - Hallux valgus: види 2.

БОЛЕН ПРЕДЕН ДЕЛ НА СТАПАЛОТО (АНТЕРИОРНА МЕТАТАРЗАЛГИЈА)

- Болна состојба на втората и на третата метатарзална глава, предизвикана од колапс на трансверзалниот свод, ревматоидни артритис или остеоартритис на метатарзофалангеалните зглобови.
- Типично се јавува кај средовечни и постари лица, особено кај жени кои носат чевли со високи потпетици.
- Колапс на трансверзалниот свод предиспонира hallux valgus, прст како чекан и Morton-ова болест.
- Товарот може да се намали со метатарзална пречка. Јаки и пролонгирани симптоми, особено оние предизвикани од ревматоиден артритис, може да се третираат со отстранување на метатарзалните глави (Hybinette- ова процедура).

СТРЕСНА ФРАКТУРА НА МЕТАТАРЗАЛНИ КОСКИ

- Предизвикана од пролонгиран невообичаен стрес и типична за воени регрути (види 3).
- Фрактурата во почетокот не може да се види на рендгенографска снимка, но се покажува на магнетна резонанција (MRI). Радиографски, калус се појавува три недели по појавата на симптомите. Третманот се состои од времено намалување на стресот врз афектираното стапало.

MORTON-ОВА БОЛЕСТ

- Неурома на интердигиталната гранка, најчесто помеѓу третата и четвртата метатарзална глава.
- Болката се зголемува при тесни чевли и мануелна странична компресија на предниот дел на стапалото.
- Состојбата е најчеста кај средовечни жени.
- Третманот се состои од носење чевли со инсерирано метатарзално перниче за да го поткрепи трансверзалниот свод. Ако симптомите сè уште перзистираат, се прави обид со

локални стероидни анестетички инјекции. Чевлите треба да се доволно комотни и да имаат ниска потпетица. Може да се земе предвид хируршка ексцизија на неуромот (ннд-**D**). Неизбежен несакан ефект на хируршкиот зафат е хипоестезија на интердигиталната регија.

ОБЛИТЕРАНТНА АРТЕРИОСКЛЕРОЗА

- Дистална артериска опструкција може да предизвика трпнење на табанот или болка при одење.

ПЛАНТАРЕН ФАСЦИТИС

- Види 4.

РЕФЕРЕНЦИ

1. Thomson CE, Gibson JN, Martin D. Interventions for the treatment of Morton's neuroma. Cochrane Database Syst Rev 2004; (3): CD003118. [PubMed](#)

Автор: Pentti Kallio

Article ID: ebm00996 (020.050) © 2012 Duodecim Medical Publications Ltd

1. **EBM Guidelines 24.08.2009 www.ebm-guidelines.com**
2. **Упатството треба да се ажурира еднаш на 6 години.**
3. **Предвидено е следно ажурирање до август 2015 година.**